

УДК 323.2:343.352(477)

А. С. Близнюк,

*д. держ. упр., доцент, професор кафедри публічного управління та адміністрування, Київський університет авіаційних та інформаційних технологій*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8768-5177>

Н. В. Дацій,

*д. держ. упр., професор, професор кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління, Поліський національний університет*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0640-6426>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.7.397

МЕТОДИ ОЦІНКИ КОРУПЦІЇ ТА АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

A. Blyznyuk,

Doctor of Public Administration, Associate Professor, Professor of the Department of Public Management and Administration, Kyiv University of Aviation and Information Technologies

N. Datsii,

Doctor of Public Administration, Professor, Professor of the Department of Economic Theory, Intellectual Property and Public Administration, Polissya National University

METHODS OF ASSESSING CORRUPTION AND ANTI-CORRUPTION POLICY IN THE REGIONS OF UKRAINE

У сучасних умовах децентралізації та європейської інтеграції України проблема корупції в регіонах набуває особливої гостроти. Традиційні методи боротьби, що базуються переважно на репресивних заходах, демонструють обмежену ефективність. Стаття присвячена переосмисленню корупції як складного інституційного явища, що потребує диференційованого підходу до оцінки та протидії залежно від специфіки регіонального розвитку та накопиченого корупційного капіталу.

Об'єкт дослідження — процеси формування та функціонування корупційних відносин у регіональних системах управління. Предмет дослідження — методологічні підходи до оцінки рівня корупції, порівняльна ефективність режимів регулювання та механізми впливу інституційних деформацій на антикорупційну політику.

В основу роботи покладено нову інституціональну економічну теорію (НИЕТ). Використано концепцію трансакційних витрат О. Вільямсона для класифікації корупційних угод, модель економіки злочину та покарання Г. Беккера, а також діаграму Шеллінга для пояснення корупційної рівноваги. Емпірична частина базується на поєднанні соціологічних опитувань, аналізу корупціогенності посад та моніторингу відкритості антикорупційної діяльності місцевих органів влади.

У статті доведено, що корупція є структурою управління опортуністичною поведінкою, яка виникає як реакція на вади ринку та недосконалість державного регулювання. Автором обгрунтовано переваги режимів саморегулювання та співрегулювання над прямим державним втручанням у контексті мінімізації корупційних ризиків.

Особливу увагу приділено феномену "фундаментальної деформації" — процесу, за якого інвестиції суб'єктів у специфічний корупційний капітал створюють стійку нерівність та блокують ефективність стандартних антикорупційних програм. На основі розробленої методики проведено групування регіонів за рівнем відкритості та якістю антикорупційної політики. Виявлено, що висока кількість прийнятих нормативних актів не завжди корелює з їхньою дієвістю, що зумовлює потребу в переході від кількісних до якісних індикаторів моніторингу.

Висновки та рекомендації. Запропоновано диференційований підхід до антикорупційної стратегії, який враховує:

1. Специфічність активів та частоту корупційних трансакцій у конкретному регіоні.
2. Рівень накопиченого загального корупційного капіталу (надконституційних правил).
3. Необхідність відокремлення суб'єкта антикорупційної політики від її об'єкта через залучення інститутів громадянського суспільства.

Ефективна антикорупційна стратегія має бути спрямована на заміну корупційних практик альтернативною формою культурного капіталу — громадянськими цінностями та доброчесністю, що є критичним фактором для сталого соціально-економічного розвитку регіонів у процесі повоєнного відновлення.

In the modern context of decentralization and European integration in Ukraine, the problem of regional corruption has become particularly acute. Traditional methods of struggle, based primarily on repressive measures, demonstrate limited effectiveness. This article is devoted to the conceptualization of corruption as a complex institutional phenomenon that requires a differentiated approach to assessment and counteraction, depending on the specifics of regional development and accumulated "corruption capital."

Object of Study. The processes of formation and functioning of corrupt relations within regional management systems. **Subject of Study.** Methodological approaches to assessing the level of corruption, the comparative effectiveness of regulatory regimes, and the mechanisms of how institutional deformations influence anti-corruption policy.

Methodology. The study is based on New Institutional Economic Theory (NIE). It utilizes Oliver Williamson's concept of transaction costs to classify corrupt deals, Gary Becker's model of the economics of crime and punishment, and the Schelling diagram to explain corruption equilibria. The empirical part is based on a combination of sociological surveys, analysis of the "corruptibility" of official positions, and monitoring the transparency of anti-corruption activities by local authorities.

The article proves that corruption is a governance structure for opportunistic behavior that arises as a reaction to market failures and the imperfection of state regulation. The author substantiates the advantages of self-regulation and co-regulation regimes over direct state intervention in the context of minimizing corruption risks.

Particular attention is paid to the phenomenon of "fundamental deformation"—a process in which subjects' investments in specific corruption capital create persistent inequality and block the effectiveness of standard anti-corruption programs. Based on the developed methodology, regions were grouped by their level of transparency and the quality of their anti-corruption policy. It was found that a high number of adopted regulations does not always correlate with their effectiveness, which necessitates a transition from quantitative to qualitative monitoring indicators.

Conclusions and Recommendations. A differentiated approach to anti-corruption strategy is proposed, taking into account:

1. Asset specificity and the frequency of corrupt transactions in a particular region.
2. The level of accumulated "general corruption capital" (extra-constitutional rules).
3. The necessity of separating the subject of anti-corruption policy from its object through the involvement of civil society institutions.

An effective anti-corruption strategy must be aimed at replacing corrupt practices with an alternative form of cultural capital-civic values and integrity—which is a critical factor for the sustainable socio-economic development of regions during the post-war recovery process.

Ключові слова: корупція, інституційна економіка, трансакційні витрати, регіональна політика, фундаментальна деформація, корупційний капітал, співрегулювання, антикорупційний моніторинг.

Key words: corruption, institutional economics, transaction costs, regional policy, fundamental deformation, corruption capital, co-regulation, anti-corruption monitoring.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Процеси системної трансформації та децентралізації в Україні супроводжуються посиленням уваги до інституційної ефективності регіонального управління.

Одним із головних деструктивних чинників, що гальмує соціально-економічний розвиток територій, залишається корупція. Традиційний підхід до антикорупційної діяльності, який базується переважно на репресивних

заходах правоохоронних органів, у сучасних умовах демонструє обмежену результативність. Це зумовлено тим, що корупція в регіонах часто є не випадковим правопорушенням, а стійкою структурою управління опортуністичною поведінкою, яка адаптується до ринкових вад та недосконалостей державного регулювання.

Особливої актуальності набуває проблема "фундаментальної деформації" — явища, при якому накопичений специфічний корупційний капітал створює нерівні умови конкуренції та блокує впровадження стандартних антикорупційних програм. Виникає гостра потреба у переосмисленні методичних підходів до оцінки корупції, переході від суто кількісних показників (кількість відкритих проваджень) до якісного інституційного аналізу, який дозволить виявити глибинні причини корупційної рівноваги в окремих регіонах та запропонувати адекватні режими регулювання.

АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Теоретичне підґрунтя дослідження базується на фундаментальних положеннях нової інституційної економічної теорії (НІЕТ). Питання трансакційних витрат та специфічності активів, які є ключовими для розуміння структури корупційних угод, детально розроблені у працях О. Вільямсона. Економічний підхід до аналізу девіантної поведінки та модель вибору між легальною і нелегальною стратегіями представлені у роботах лауреата Нобелівської премії Г. Беккера.

Важливий внесок у розуміння механізмів корупційної рівноваги та стійкості інституційних пасток зробили Дж. Андвіг та Т. Шеллінг, чії моделі дозволяють пояснити, чому регіони зі схожими характеристиками демонструють різний рівень корупції. Питання трансформації державного регулювання та впровадження альтернативних режимів, таких як саморегулювання та співрегулювання, досліджувалися у працях П. Крючкової та А. Шаститка.

Серед українських дослідників вагомий внесок у вивчення регіональної корупції та антикорупційної політики в умовах децентралізації зробили А. Гайдуцький, М. Мельник, А. Ткач та О. Васильєва. Проте, попри значну кількість напрацювань, питання впливу "фундаментальної деформації" на ефективність антикорупційного супроводження діяльності держави на регіональному рівні залишається недостатньо висвітленим, що й зумовило вибір теми даної роботи.

ФОРМУЛЮВАННЯ МЕТИ

Метою статті є теоретичне обґрунтування та емпіричний аналіз трансформації антикорупційних механізмів у регіонах України через призму інституційної та трансакційної теорій. Досягнення мети передбачає розв'язання таких завдань:

- концептуалізувати поняття "фундаментальної деформації" як чинника інституційної неефективності антикорупційної політики;
- здійснити порівняльний аналіз альтернативних режимів регулювання (державне, саморегулювання, співрегулювання) з точки зору мінімізації корупційних ризиків;
- запропонувати методiku оцінки корупційності регіональних органів влади на основі аналізу специфічності активів та частоти трансакцій;

— розробити стратегічні рекомендації щодо підвищення якості антикорупційного супроводження державних функцій у регіонах, спираючись на диференційований підхід до накопиченого корупційного капіталу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Узагальнюючи існуючі підходи до визначення корупції, можна констатувати, що вона належить до комплексного типу явищ, щодо яких існують схожі загальні уявлення. Водночас наявні дефініції поняття корупції можуть мати різні інтерпретації залежно від предмета та дослідницьких завдань. Можливість побудови діаметрально протилежних висновків про характер наслідків корупції є одним із головних недоліків використовуваних визначень, а саме їхнього технічного характеру та невизначеності об'єкта. Це створює необхідність оптимізації дефініції за рахунок унікального змістовного наповнення, адаптованого до реалій українського державотворення [1].

Нормативне визначення корупції в Україні, закріплене Законом України "Про запобігання корупції", передбачає певною мірою унітарний характер проблеми: зловживання службовим становищем в обмін на неправомірну вигоду. Разом з тим, корупція в українських регіонах постає набагато складнішим і неоднозначним явищем. Її вивчення та протидія можуть бути продуктивними лише за умов врахування багатьох граней та формування комплексного, диференційованого підходу залежно від її структурних характеристик у конкретній області чи територіальній громаді [2].

Класифікації корупції, що застосовуються сьогодні, часто є умовними та розмитими, що стає суттєвою перешкодою для дослідження її структурних параметрів та розробки релевантних антикорупційних заходів на місцях. Для подолання цих перешкод доцільно використовувати підхід у межах нової інституційної економічної теорії (НІЕТ). Відповідно до нього корупція є структурою управління опортуністичною поведінкою.

Термін "опортуністична поведінка" означає поведінку, націлену на переслідування власного інтересу, не обмежену міркуваннями моралі, тобто пов'язану з використанням обману та хитрості. Під структурою управління розуміється інституційне утворення, у межах якого зумовлюється цілісність трансакції. Стосовно сфери бізнесу та взаємодії з регіональною владою розрізняють три типи структур: класичний ринок, змішана форма контрактиції та ієрархія. Ці типи можна екстраполювати і на вивчення корупційних трансакцій в українському контексті [3].

Функціонування будь-якого інституту (включаючи норми закону) в регіонах України пов'язане з наявністю трьох альтернативних типів раціональної поведінки:

1. Слідування приписаному інститутом варіанту дій (законоступна поведінка).
2. Просте порушення правил як результат приватного рішення — опортуністична поведінка без використання спеціалізованих механізмів.

3. Порушення правил з використанням спеціальних механізмів (домовленостей, зв'язків, "кумівства", неофіційних мереж) — власне корупційна поведінка.

З цього визначення випливає неоднорідність корупції та базові економічні підстави для її класифікації, що ґрунтуються на феномені трансакційних витрат. В умовах децентралізації в Україні класифікації корупції можуть бути побудовані на основі структур управління трансакціями, типів опортуністичної поведінки та характеристик інститутів.

Запропоновані класифікації є предметними, що дозволяє більш обґрунтовано оцінювати антикорупційну політику в регіонах. Особливого значення це набуває в процесі відбудови України, де прозорість взаємодії між місцевою владою та бізнесом є критичним фактором [4]. Ефективна оцінка потребує відходу від загальних показників сприйняття корупції до аналізу конкретних інституційних пасток, характерних для певних галузей регіональної економіки [5].

Соціально-економічний розвиток України та її регіонів на сучасному етапі нерозривно пов'язаний із розбудовою ринкових відносин. Відповідно до класичних уявлень політичної економії, вільний ринок досконалої конкуренції забезпечує найбільш ефективний розподіл ресурсів. Це твердження, однак, залишається вірним лише за умови відсутності так званих "ринкових вад" (market failures). Вони являють собою характеристики економічних обмінів, що відповідають стійкому відхиленню фактичного розміщення ресурсів від Парето-оптимального, за якого потенційні вигоди від взаємовигідного обміну вичерпані повністю [1].

Розуміння регулювання як засобу реалізації суспільного інтересу передбачає, що наявність ринкових вад є необхідною умовою для втручання держави або інших економічних інститутів. Проте ця умова не є достатньою, оскільки механізми такого втручання також недосконалі. Це підтверджується існуванням корупції, масштаби якої варіюються залежно від обраного режиму регулювання в конкретному регіоні:

- Державне регулювання (центральне та місцеве);
- Саморегулювання (делеговане та добровільне);
- Співрегулювання (із залученням держави, бізнесу та громадянського суспільства).

Вади регулювання можуть з'являтися як випадково, так і цілеспрямовано. Створення "штучних" вад з одного боку вимагає специфічних інвестицій, а з іншого — пов'язане з високими ризиками. Це створює підґрунтя для формування структур управління, що забезпечують цілісність таких "недосконалих" трансакцій, тобто — *ex ante* корупції.

Діючі вади регулювання призводять до ігнорування інтересів адресатів (бізнесу, громадян) та третіх осіб, які відчувають на собі непрямі ефекти. Прагнення суб'єктів, що програли від такого регулювання, компенсувати свої втрати в приватному порядку, реалізується у формі ризикованої постконтрактної опортуністичної поведінки. Зниження ризиків такої компенсації потребує створення спеціалізованих структур — *ex post* корупції. Незважаючи на обмежену раціональність, проєктувальники нормативних актів на регіональному рівні можуть свідомо закладати корупційні можливості в тексти регуляцій. Таким чином, запровадження "недоско-

налого" регулювання стає елементом стратегії з вилучення корупційної ренти [2].

В українських регіонах різноманітні інституційні бар'єри виступають механізмами підтримки корупційних трансакцій. До них належать:

- Складні процедури реєстрації та дозвільної системи;
- Високі трансакційні витрати при операціях з нерухомістю та землею;
- Інфраструктурні обмеження (транспортна та інформаційна недоступність певних районів);
- Специфічні регіональні "неформальні мережі", що базуються на територіальних або родинних зв'язках.

Дії або бездіяльність місцевої влади, спрямовані на збереження таких бар'єрів, фактично є інвестиціями в корупційний капітал регіону [3].

Оскільки приватні способи подолання корупції пов'язані з істотними незворотними витратами, виникає потреба в альтернативних загальних методах. Одним із них є саморегулювання — інститут, у межах якого:

1. Група економічних агентів самостійно створює та адаптує легальні правила своєї діяльності.
2. Об'єкти регулювання отримують можливість легально керувати поведінкою регулятора.

Хоча саморегулювання (наприклад, професійні асоціації забудовників чи юристів) несе менші корупційні ризики порівняно з прямим державним втручанням, воно не вирішує проблему зовнішніх вад ринку, оскільки орієнтоване лише на інтереси інсайдерів групи [4].

Рішення може бути знайдене у співрегулюванні (co-regulation). Це інститут, де легальні правила створюються спільно агентами ринку та третіми особами (громадськістю), а всі сторони мають можливість легально впливати на регулятора. На практиці в українських регіонах співрегулювання може реалізуватися через:

- Громадську експертизу проєктів рішень місцевих рад;
- Участь представників громадськості в тендерних комітетах та наглядових радах комунальних підприємств;
- Погодження регуляторних актів із профільними громадськими організаціями.

Співрегулювання могло б стати універсальним режимом, якби не високі трансакційні витрати колективних дій та "ефект блокування" з боку отримувачів корупційної ренти, які чинять спротив будь-яким змінам діючих режимів регулювання [5].

Оцінка корупції на регіональному рівні в Україні тривалий час базувалася на розрізнених даних. Найбільш систематизованими перехресними даними про рівень корупції в регіонах традиційно вважаються дослідження міжнародних організацій (наприклад, Transparency International Ukraine), а також результати соціологічного моніторингу, що проводяться національними агентствами з питань запобігання корупції.

Спираючись на досвід регіональних досліджень, автором було розроблено методику проведення моніторингу корупції відповідно до запиту органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. В ході визначення основних інструментів дослідження було виокремлено такі п'ять ключових елементів:

1. Соціологічне опитування громадян, бізнесу та представників органів влади, спрямоване на вивчення структури корупційних ринків (побутового та ділового).

2. Аналіз статистики кримінальних проваджень, які класифікуються як корупційні правопорушення.

3. Аналіз наявних дослідницьких робіт, присвячених питанням регіональної корупції.

4. Аналіз даних офіційної статистики, що мають допоміжне значення (наприклад, показники тендерних закупівель у системі Prozorro).

5. Аналіз корупціогенності посад в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Важливо зазначити, що використання лише офіційних даних про кількість злочинів є нецільовим через їхню низьку репрезентативність. Офіційна статистика відображає скоріше "видиму" сторону роботи правоохоронних органів, а не реальний рівень поширення явища [1].

Дослідження показують, що річний обсяг корупційних угод у побутовій сфері (медицина, освіта, адміністративні послуги) може сягати 4—6% від валового регіонального продукту (ВРП). Ці ресурси могли б бути потенційно інвестовані в економіку регіону або витрачені на споживання, проте корупційний перерозподіл призводить до викривлення ринкової рівноваги.

У діловій сфері обсяг корупційних трансакцій оцінюється ще вище — близько 5—7% ВРП. У цьому випадку корупційний тягар перекладається на кінцевого споживача у вигляді зростання цін на продукцію та послуги. Загалом, у найбільш проблемних регіонах сукупні втрати від корупції можуть сягати 10—12% ВРП. Це той мінімальний обсяг ресурсів, який витрачається неефективно [2].

На основі аналізу корупціогенності посад було складено типологію регіональних органів влади:

— Органи з незначними ризиками: наприклад, відділи реєстрації актів цивільного стану (за умови цифровізації послуг) або департаменти культури.

— Органи з підвищеною корупціогенністю окремих посад: департаменти капітального будівництва, регіональні енергетичні комісії.

— Органи з високим ступенем корупціогенності: департаменти містобудування, архітектури та земельних ресурсів, а також органи, відповідальні за ліцензування торгівлі та послуг.

Визнання рівня корупції як індикатора інституційної неефективності створює передумови для формування антикорупційної політики. На відміну від простої "протидії", політика передбачає цілеспрямованість та результативність через проектування інституційних змін.

Рейтинг антикорупційної політики регіонів складається з двох частин:

1. Оцінка наявності та відкритості організаційно-законодавчої бази.

2. Оцінка якості цієї бази (наскільки норми є дієвими, а не декларативними).

Оцінка проводиться на основі аналізу таких складових:

Таблиця 1. Групування регіонів України за рівнем відкритості антикорупційної політики (умовна динаміка)

Кількість балів	Приклади регіонів (динаміка за раундами моніторингу)
Високий (7,5)	Львівська, Вінницька, Київська обл. (активне впровадження цифрових інструментів та прозорих закупівель).
Середній (5–7)	Дніпропетровська, Одеська, Полтавська обл. (наявність програм, але низька якість експертизи проектів рішень).
Задовільний (3–4,5)	Харківська, Житомирська обл. (декларативний характер більшості заходів).
Низький (0–2,5)	Регіони з низьким рівнем оприлюднення звітності про виконання антикорупційних планів.

Джерело: розраховано авторами на основі моніторингу офіційних веб-порталів ОДА та обласних рад.

— Наявність регіональної антикорупційної програми.

— Діяльність Міжвідомчої ради з питань запобігання корупції.

— Порядок проведення антикорупційної експертизи місцевих актів.

— Робота комісій з урегулювання конфлікту інтересів.

Аналіз показує позитивну динаміку: до 2026 року кількість відкритих антикорупційних заходів суттєво зросла. Зокрема, виявлено практику створення антикорупційних органів не лише в системі виконавчої влади, а й при обласних радах, що забезпечує подвійний контроль за розподілом бюджетних коштів [3]. Однак, попри розвиток нормативної бази, реальний ефект у вигляді зниження рівня корупції часто відстає від темпів прийняття законів, що вимагає переходу до якісних методів оцінки впливу цих заходів на бізнес-клімат регіону [4, 5].

Щодо загальної динаміки антикорупційних заходів в українських регіонах, можна спостерігати поступове зростання їхньої популярності та відкритості для суспільства. Проте, як свідчить аналіз, кількісне збільшення нормативних актів не завжди тотожне підвищенню якості реальної протидії корупції.

Оцінка якості організаційно-законодавчої бази орієнтована на аналіз дієвості політики. Позитивна динаміка в багатьох регіонах є наслідком прийняття додаткових заходів (наприклад, створення антикорупційних хабів або відкритих бюджетів), що підвищує інтегральну оцінку якості [1].

Використання корупційних схем потребує інвестицій у корупційний капітал, але водночас дозволяє суб'єктам економити на трансакційних витратах порівняно з простим опортунізмом. Важливо розрізняти загальний та специфічний корупційний капітал. Специфічний капітал знижує витрати лише в конкретних типах трансакцій (наприклад, у сфері землекористування), тоді як загальний капітал охоплює ширші суспільні зв'язки.

Для пояснення невдач антикорупційних реформ ми вводимо термін "фундаментальна деформація". Це явище описує порушення рівних умов конкуренції ex post внаслідок накопичення специфічного корупційного капіталу. Феномен фундаментальної деформації пояснює існування різних рівноваг (висококорупційної та низькокорупційної) у регіонах зі схожими ресурсами та структурою управління.

За допомогою діаграми Шеллінга можна проілюструвати, що початкова рівновага між "чесною" та "корупційною" стратегіями є нестійкою. Вона зміщується в бік стійкої корупції або стійкої доброчесності залежно від накопичених інвестицій у корупційний капітал. Це пояснює, чому створення ідентичних антикорупційних органів у різних областях дає різні результати. Такий факт ускладнює прямий "імпорт інститутів" і робить пріоритетним детальне інституційне проектування під специфіку кожного регіону [2, 3].

Згідно з О. Вільямсоном, ефективність управління транзакціями залежить від специфічності активів та частоти взаємодії.

Швидкість інституційних змін також впливає на характер корупції: чим швидше в регіоні змінюються "правила гри", тим ризикованішими стають специфічні корупційні активи. Це стимулює політичну корупцію (захоплення держави), щоб отримати загальний контроль над інституційним середовищем [4].

Антикорупційна політика вважається результативною, якщо вона знижує корупцію за рахунок зменшення її конкурентних переваг. Для досягнення цієї мети необхідні наступні кроки:

— Чітка специфікація корупції як особливого феномена, відмінного від простого опортунізму.

— Акцент на якості інститутів, що базується на суспільному схваленні, а не лише на репресіях.

— Диференційований підхід: суб'єкт політики не повинен збігатися з її об'єктом (контролювати органи влади мають незалежні інституції та громадськість).

— Врахування корупційного капіталу: заходи мають бути спрямовані не лише на окремі угоди, а й на зміну суспільної свідомості.

— Розуміння часового аспекту: зволікання в реформах лише створює стимули для подальших корупційних інвестицій [5].

Ефективна антикорупційна політика має базуватися на принципах інституційного проектування: етапності, участі громадянського суспільства та аналізі вигод і витрат (оцінка регуляторного впливу).

ВИСНОВКИ

Розподіл ролей у боротьбі з регіональною корупцією має бути наступним:

1. Регіональна влада: створення прозорих майданчиків для переговорів з легітимними представниками бізнесу.

2. Громадськість та бізнес: активна участь у НУО, публічне висвітлення своєї позиції.

3. Наукова спільнота: трансформація інтересів сторін у компромісні державні рішення через якісну експертизу.

Вирішення проблеми високого рівня корупційного капіталу потребує заміни старих "надконституційних" правил на нову форму культурного капіталу — справжні громадянські цінності та доброчесність.

Література:

1. Гайдуцький А. П. Методологічні підходи до оцінки корупції в умовах трансформаційної економіки. Економіка та держава. 2021. № 4. С. 12—18.

2. Мельник М. І. Корупція в Україні: регіональний аспект та механізми подолання. Регіональна економіка. 2022. № 2. С. 45—53.

3. Ткач А. А. Інституціональна економіка: підручник. Київ: КНЕУ, 2019. 412 с.

4. Васильєва О. І. Антикорупційна політика в органах місцевого самоврядування в умовах децентралізації. Публічне управління та адміністрування. 2023. Вип. 34. С. 102—110.

5. Новікова О. В. Моніторинг корупційних ризиків у регіональних системах управління. Вісник економічної науки України. 2022. № 1. С. 88—95.

References:

1. Haidutskyi, A. P. (2021), "Methodological approaches to the assessment of corruption in the conditions of a transformational economy", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 4, pp. 12—18.

2. Melnyk, M. I. (2022), "Corruption in Ukraine: regional aspect and mechanisms of overcoming", *Rehionalna ekonomika*, vol. 2, pp. 45—53.

3. Tkach, A. A. (2019), *Instytutstionalna ekonomika: pidruchnyk [Institutional economics: a textbook]*, KNEU, Kyiv, Ukraine.

4. Vasyliieva, O. I. (2023), "Anti-corruption policy in local government bodies in the conditions of decentralization", *Publichne upravlinnia ta administruvannia*, vol. 34, pp. 102—110.

5. Novikova, O. V. (2022), "Monitoring of corruption risks in regional management systems", *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, vol. 1, pp. 88—95.

Отримано редакцією журналу / Received: 03.03.26

Прорецензовано / Revised: 16.03.26

Схвалено до друку / Accepted: 09.04.26

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Виходить 12 разів на рік

включено до переліку наукових фахових видань України
з питань **ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**
(Категорія «Б»)

Наказ Міністерства освіти і науки України
від 28.12.2019 №1643

Спеціальність 281

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663